

NAQQIUT

Aalajangiiffigisassatut Siunnersuut ullulerneqarsimasiq 10. oktober matuma taaserpaa.

(Ilanngussatut ilaatinneqartiq peerneqarpoq, tamatuma kingunerisaanik siunnersuutip taasissutissartaa aammalu tunngavilersuutaa naleqqussarneqarput)

14. oktober 2019

UKA2019/35

Inatsisartut Sulieriaasianni § 33 naapertorlugu, matumuuna aalajangiiffigisassatut siunnersuut saqqummiuppara:

**Naalagaaffiit Peqatigiit (NP) Meeqqat pillugit Isumaqatigiissutaata tamarmiusup Kalaallit Nunaanni tamarmi atuutsinneqarlernissaa anguniarlugu aammalu Meeqqat Illersuisuata inassuteqaataanut matumunnga aalajangiiffigisassatut siunnersuummut naammassinnittumik ingerlaasissamik Naalakkersuisut suliaqaqqullugit peqquneqarnissaannik Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut.**

(Siumup Inatsisartunut ilaasortaaitai)

**Tunngavilersuut:**

NP'ip Meeqqat pillugit Isumaqatigiissutaata ukiuni arlalinni politikikkut, 1993-imili Kalaallit Nunaata Meeqqat Isumaqatigiissutaat akuersaarmaguli, eqqartorneqartarpoq.

Ineriartornermi pitsaanerpaaq tassaavoq, meeqqat pisinnaatitaaffii pitsanngorsarnissaat pitsanngorsartuarnissaallu ilisimaarineqaraluttuinnarmat. Ilisimasaqalerneq annertuumik kommunini nunalu tamakkerlugu suliniarnermik kinguneqalersimasoq. Tamanna suliniarneq inatsisiliornikkut ilaatigut Meeqqat tapersorsorneqarnissaannut Inatsit (2017) pilersinneqarneranik kinguneqarsimavoq.

Nuna tamakkerlugu iliuusissap akuerineqaqqammersup meeqqat inuusuttullu sumiginnarneqarnerinik appartitsisussap (EM 2018/171) ajorluartumik nuna tamakkerlugu meeqqat pisinnaatitaaffii ilanngutinngilai. Iliuusissap taamaallaat meeqqat inuusuttullu sumiginnarneqarnermik nalaataqartut isiginiarpai, taamaalillunilu meeqqat inuusuttullu inunnik isumaginninnermi suliassatut allaqqanngitsut ilanngutinngitsoorlugit.

Nuna tamakkerlugu iliuusissaliornikkut, NP'ip Meeqqat pillugit Isumaqatigiissutaanik aallaaveqartumik, pilersitsinikkut, Kalaallit Nunaat meeqqat *tamakkerlugit* pisinnaatitaaffii eqquutsinneqarnissaannut sammiviliissagalarpoq, taamaalillunilu Kalaallit Nunaanni meeqqat inuusuttullu inuunerillutik sapiissuseqarlutillu peroriartornissaannik periarfississagalarpai.

Nuna tamakkerlugu iliuusissatut pilersaarutip, meeqqat atugaannik pitsannguisusaaq, kalaallit nunaanni inuiaqatigiit aallaavigissavai. Pingaaruteqarluinnarpoq innuttanik peqataatitsineq aallaavigalugu pilersinneqarnissaa, nukiit piffinniittut aallaavigilluinnarlugit. Ilisimaneqarpoq meeqqanik sullissisut iluanni nukissaaleqineqartorujussuaq. Taamaammat pingaaruteqarpoq piffinni ataasiakkaani nukiit atugassat nassaarineqarnissaat ineriartortinnissaallu. Assersuutigalugu Meeqqat Illersuisuata angalasarnermini nalunaarusiaani assersuusiornikuuvoq uppersarlugulu nukiit taakkua tassani nassaassaasut, innuttat tassaniittut peqataarusuttut, kissaateqarlutillu meeqqat sullinneqarnerat qanoq pitsanngorsarneqarsinnaanersoq kivinneqarsinnaasorlu. Assersuutit taakkua angalanermut nalunaarusiani Qaanaamut Tasiilamullu tunngasuni atuarneqarsinnaapput. Pitsanngorsaanermut akisussaaffimmillu tigusinermut assersuut alla tassaavoq Qeqqata Kommuniani innuttanik peqataatitsineq aallaaveqarnerlu. Qeqqata Kommunian pillugu nalunaarusioreernermini kommunip innuttat peqataatiinnangilai, susassaqarfiilli meeqqanut tunngasut tamaasa peqataatillugit. Tassa imaappoq kommunip inunnik isumaginninneq allaffissornerlu kisiisa isiginiarsimangikkai, aammali susassaqarfimmi suliaqartut peqataatilluinnarlugit kommunip tamarmi meerartaanut ilaqutariinnullu ataatsimoorussamik akisussaaffimmik ineriartortitsinermillu aallartitsisimasut.

Uani aamma assersuutitut takuneqarsinnaavoq, qanimut ungasinnerusumullu anguniagassanik pilersitsinikkut, NP'ip Meeqqanut Isumaqatigiissutaanik tamakkiisumik malinninnissaaq suliniuteqarnikkut anguneqarsinnaasoq. Taanna suleriaaseq ajornanngitsumik maligassatut atorneqarsinnaavoq, nuna tamakkerlugu iliuusissaliornissamut.

- Inatsisartut inatsisaat pigineqareerpoq, meeqqanik inuusuttunillu illersuisussatut tapersisussatullu siunertaqartumik, ingammik meeqqat inuuniarnermikkut artorsaateqartut pisariaqartitsisulluunniit tunaartarlugit (Meeqqat tapersorsorneqarnissaannut Inatsisartut inatsisaat nr. 20, 26. juni 2017-imeersoq).
- 2003-mi NP'ip Meeqqat pillugit Ataatsimiititaa innersuussivoq, naalagaaffiit, NP'ip Meeqqat pillugit Isumaqatigiissutaanik atsiorsimasut, NP'ip Meeqqat pillugit Isumaqatigiissutaani<sup>1</sup> immikkoortut 54-it naalagaaffimmiittullu meeqqat tamaasa aallaavigalugit, nuna tamakkerlugu iliuusissamik pilersitsissasut.

#### **Meeqqat Illersuisuata inassuteqaatigaa, Nuna tamakkerlugu qanoq iliuusussatut pilersaarut:**

- Nunami meeqqanut tamanut atuutissasoq, NP'illu Meeqqat pillugit Pisinnaatitaaffiisa Isumaqatigiissutaanni pisinnaatitaaffiit 54-iusut tamaasa imarissallugit.
- Tusarniaanertaqassaaq meeqqanik inersimasunillu peqataatitsisumik piginneqataanermik misiginissaaq qulakkeerniarlugu
- Oqartussanit qullerpaanit akuerineqassaaq nunallu aningaasartuutissatut atugassaaniis-salluni
- Nukinnik naammattunik, inunnik aningaasanillu, pilersorneqassaaq

---

<sup>1</sup> <https://archive.crin.org/en/library/publications/national-plans-action.html>

- Namminersortut, kommunit, peqqinnissaqarfik, politiit, NGO't inuiaqatigiillu akornanni ataqatigiissaarneqassaaq
- Minnerpaamik ukiuni qulini atuuttassaaq, piffissamilu qaninnerusumi ungasinnerusumilu anguniagassat imarissavai
- Piviusunngortinneqarsinnaasumik ingerlatsinissamik imaqassaaq meeqqat nuna tamakkerlugu pisinnaatitaaffiinik piviusunngortitsisinnaasumik
- Kalaallit Nunaanni immikkoortortani piffinnilu assigiingissutit aallaavigissavai politikikkullu ingerlatsinermi aallaavigisat tunuliaqutarissanagit, piviusorsioortunik anguneqarsinnaasunillu anguniagaqartassalluni, aningaasarsiornerup, inulerinerup, kultureqarnerup, innuttaassutsip politikikkullu inissisimanerup meeqqat pisinnaatitaaffi pillugit, iluanni.
- Tamanut minitaqarani siaruarterneqassaaq, ilanngullugit meeqqat (meeqqanut paasiuminar-tumik nutserneqassaaq, naleqquttumillu ilusilerneqarlunilu oqaasilersorneqassalluni).
- Nakkutigineqarnera nutarterneqarneralu ilaatinneqassaaq, akuttoqatigiisumik nutarterne-qartassalluni, kiisalu piffissami aaliangersimasumi Inatsisartunut inuiaqatigiinnullu nalunaarusiortoqartassalluni
- Pinngitsoorneqarsinnaanngilaq Iliuusissatut Pilersaarummi pingaarnersiuisarnissaq, kisianni taamaakkaluartoq Kalaallit Nunaata Isumaqatigiisummi akuersaagai ersarisut annikillisar-neqassanngillat.

Matumuuna siunnersuutikkut kissaatigineqarpoq, meeqqat tamarmik qanorluunniit inuiaqatigiinni atugarisatigut inissisimagaluarunik pisinnaatitaaffimmikkut nakussassaaffigineqarumaartut.

#### **Pisortanut aningaasaqarnikkut allaffissornikkullu kingunissai**

Pilersaarusiornissamat atorfilimmut ataatsimut ukiup ataatsip missaani sivilissusilimmik sulisinneqarsinnaasumut 500.000 kr. Missaanni atuisoqarnissaa missigiunneqarpoq. Taakku naalakkersuisoqarfimmi sussaqaqtumi pioreersutut taasariaqarput.

#### **Naminersorlutik inuussutissarsiortunut aningaasaqarnikkut allaffissornikkullu kingunissai**

Naamik

#### **Innuttaasunut aningaasaqarnikkut allaffissornikkullu kingunissai**

Naamik